

ÅRSBERETNING

2018-2019

DET ØKOLOGISKE RÅD
Fremtidens miljø skabes i dag

Indhold

Indledning	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Projekter og indsatsområder	3
Klima	3
Vedvarende energi & energieffektivitet	4
Grøn mobilitet	4
Fremtidens grønne landbrug	5
Kemi, plastik og cirkulær økonomi	5
Ren luft	5
Tværgående indsatser	6
Kommunikation og gennemslagskraft.....	7
Global Økologi	8
Udvikling af Det Økologiske Råd.....	8

Indledning

Det har været et begivenhedsrigt år for Det Økologiske Råd. Stor aktivitet på de forskellige fagområder og arbejdet på mange gode projekter i løbet af året har været med til at skabe og udbrede viden om grønne løsninger. Viden som er kommet i spil og har fremmet en bæredygtig omstilling af samfundet til gavn for os alle og ikke mindst de fremtidige generationer.

Rådet har løbende arbejdet med at synliggøre fordelene i de grønne løsninger. Vi har oplevet positiv feedback fra både politikere, brancheorganisationer og pressen, hvilket styrker vores tro på, at vi rykker samfundet i en grønnere retning. Vi er lykkedes med at få viden og holdninger formidlet gennem de danske medier, og vi har dermed sat vores aftryk i den offentlige debat og meningsdannelse. Der har givet udslag i en pæn stigning i medieomtaler og i følgere på vores nyhedsbreve og på vores sociale medier.

Rådets økonomi ser fornuftig ud og indtægter fra projekter og medlemsbidrag er blevet brugt effektivt, så vi er kommet ud af 2018 med et lille overskud. Der er opsparet en pæn egenkapital,

som vil kunne bruges til at udvikle organisationen og afbøde de økonomisk mere trængte tider, vi kan se frem mod, når vores største faste bevilling fra Energifonden bortfalder med udgangen af 2020.

I maj 2018 tiltrådte Claus Ekman som ny direktør for DØR, da Christian Ege gik på pension efter 21 år i spidsen for organisationen. Claus kom fra en stilling som souschef i Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet.

Det Økologiske Råd har i sidste halvdel af 2018 og begyndelsen af 2019 arbejdet med en ny kernefortælling. Fortællingen skal være grundstenen for udvikling af rådets arbejde de kommende år – en udvikling der skal sikre rådets styrke og gennemslagskraft efter 2020. Samtidig har der været arbejdet med vedtægtsændringer og en reform af organisationens beslutningsstrukturer, med henblik på at fremme smidige beslutningsprocesser og skabe et større fokus på organisationens strategi og økonomi.

Nærværende årsberetning beskriver kort rådets arbejde og resultater gennem det seneste år. God læselyst.

Projekter og indsatsområder

Som i de foregående år har DØRS faglige projekter i 2018-2019 været det centrale omdrejningspunkt for organisationens virke. Projekterne er ikke kun den primære indtægtskilde for DØR, men det er også hovedsageligt gennem projekterne, at sekretariatet skaber og formidler viden om grønne og bæredygtige løsninger. Projekterne giver faglig indsigt, men gør også, at sekretariatet kan vedligeholde et solidt netværk, der er uvurderligt for vores grønne interessevaretagelse.

Indenfor alle DØRs fagområder har vi det seneste år fulgt og deltaget i den offentlige debat og bidraget med en række pressemeddelelser, høringsvar og debatindlæg i diverse medier. Det er vores oplevelse at 2018 har været et år med en stigende interesse for klima, miljø og de relaterede sundhedsudfordringer. Dette har også smittet af på interessen for DØRs arbejde.

De følgende sider gør rede for de primære aktiviteter og prioriteringer inden for DØR's forskellige indsatsområder i 2018-2019.

I januar 2019 fremsendte vi et borgerforslag om en ny og mere ambitiøs klimalov sammen med 10 andre grønne organisationer. Forslaget opnåede hurtigt de 50.000 underskrifter og blev behandlet i folketinget d. 26. februar.

Klima

Klimadagsordenen synes kun at vokse og 2018 var ingen undtagelse. Med den nye foruroligende IPCC-rapport fra oktober in mente, er det ikke underligt, at den altoverskyggende klimaudfordring fylder meget, både internationalt og herhjemme.

DØR har selvfølgelig også det seneste år fulgt udviklingen tæt og arbejdet for både en kvalificering af debatten, en øget bevidsthed og viden hos borgerne og en mere ambitiøs klimapolitik, i Danmark og internationalt. Vi har været aktive med indspil og kommentering af både dansk og europæisk klimapolitik, ikke mindst i forbindelse med regeringens energiudspil fra april, det brede energiforlig i juni og regeringens luft- og klimaudspil fra oktober. I januar 2019 lancerede vi sammen med 10 andre grønne NGO'er et borgerforslag om en ny og mere ambitiøs klimalov. Borgerforslaget fik hurtigt de nødvendige 50.000 underskrifter og har været et succesfuldt initiativ, der har skabt større fokus på klimakrisen og påvirket flere politiske partiers klimapolitik. Vi har også fulgt en retssag, hvor en række borgere beskylder EU for ikke at leve op til sit ansvar på klimaområdet. Det har skabt øget opmærksomhed og fokus på, hvordan almindelige mennesker rammes af klimaforandringerne.

Vedvarende energi & energieffektivitet

2018 var året hvor en ny, bred energiaftale blev indgået i Folketinget. Aftalen udstikker de overordnede rammer for dansk energipolitik frem mod 2030 og udmøntningen af aftalen er således central for vores arbejde på energiområdet de kommende år. 2018 blev også året, hvor der i EU blev vedtaget nye vedvarende energi- og energieffektiviseringsdirektiver. Implementeringen af disse bliver også et vigtigt indsatsområde.

DØRs arbejde på energiområdet er primært finansieret via en flerårig aftale med Energifonden. Denne flerårige aftale har kunne sikre en bred og langsigtet indsats og fastholdt fokus på bl.a. nye politiske tiltag (udspil fra regeringen og EU-kommissionen). Vi har det seneste år arbejdet med bl.a. regulering af solceller, vindmøller og bioenergi, og har haft særligt fokus på indretningen af den fremtidige energispareindsats.

Vi har blandet os i debatten om energifgifterne, ikke mindst ændringerne af elafgifterne, hvor vi har arbejdet for en differentiering, der tilgodeser øget brug af varmepumper og elbiler. Vi har arbejdet med energiforbruget i bygninger, bl.a. gennem indspil til de frivillige bæredygtighedsklasser i bygningsreglementet og muligheder for energirenovering ifm. etablering af tagboliger.

Vi har gennem et større selvstændigt projekt indsamlet og formidlet viden om lokale, succesfulde grønne omstillingsprojekter, der kan inspirere og skabe større momentum i kommuner, byggeforeninger og lokalsamfund. DØR har endvidere deltaget i diverse arbejdsgrupper og råd herunder i Energisparerådet og Renovering på dagsordenen

▲ Det Økologiske Råd arbejder for en ambitiøs energipolitik, hvor klimapåvirkningen mindskes gennem både vedvarende energi og energieffektiviseringer. Her debatterer direktør Claus Ekman regeringens energitudspil med bl.a. Energi-, Forsynings- og Klimaministeren i DR's Debatten.

Grøn mobilitet

Transportområdet har stået højt på den politiske dagsorden i 2018, ikke mindst pga. den hastige teknologiudvikling og det øgede fokus på forurenings- og trængselsproblemerne.

▲ Vi har gennem 2018 arbejdet for en videnskabsbaseret og helhedsorienteret tilgang til bl.a. transportsektorens klima- og miljøbelastning. Her ses transportpolitisk medarbejder Jeppe Juul udtale sig om CO2-belastning af forskellige transportformer i DR's Detektor (august 2018)

DØR har arbejdet med alle transportformer, både nationalt og internationalt. Vi har gennem bevilninger fra Energifonden, European Climate Foundation og projekter finansieret af Region Hovedstaden arbejdet for bl.a. elektrificering, strengere CO2-emissionskrav til person-, vare- og lastbiler i EU, krav til bæredygtigt biobrændstoffer (udfasning af palmeolie) og renere skibsfart, der lever op til Parisaftalen. Vi har også lobbyet for en mere hensigtsmæssig regulering af den voldsomt forurenende og stadigt voksende flysektor.

DØR har arrangeret en konference om CO2-emissionskrav i Bruxelles og en workshop om bæredygtige flybrændstoffer i København i samarbejde med Dansk Miljøteknologi. Vi har deltaget i IMO-møder, hvor vi har arbejdet for en mere ambitiøs international regulering af skibstrafik og vi har produceret en kampagne om miljøzoner og luftforurening fra transporten i samarbejde med E.ON. Gennem den europæiske paraplyorganisation Transport and Environment (hvor vi besidder formandsposten) har vi styrket vores internationale samarbejde og arbejdet for grøn omstilling af transportsektoren gennem EU-lovgivning.

Fremtidens grønne landbrug

Landbrugssektorens klima- og miljøbelastning har også fået god opmærksomhed i 2018 - både i den offentlige debat og i DØR. Vi har i 2018 set nye undersøgelser, der tydeligt påviser at landbrugs-pakken fra 2015 som ventet ikke har leveret. Det synes dog stadig at være en politisk prioritet at holde hånden over sektorens klima- og miljøbelastning.

DØRs arbejde med landbruget har primært centreret sig om tre projekter. I et projekt omkring fosforkredsløbet har vi i samarbejde med forskere, landbrugsorganisationer m.v. set på mulighederne for og de miljømæssige fordele ved at udfase import af fosfor og i stedet bruge de fosforkilder vi har til rådighed lokalt. Vi har stillet skarpt på de miljømæssige udfordringer ved vores nuværende anvendelse af fosfor og udbredt viden om et mere bæredygtigt alternativ - og har bl.a. udgivet en film og et temanummer af Global Økologi om emnet. Et andet projekt har fokuseret på behandling af kildesorteret organisk affald i Fredericia, og hvordan affald på den mest miljøvenlige måde kan

bruges til jordforbedring i landbruget. Vi har også arbejdet med den nye reform af EU's landbrugspolitik og deltaget i debatten om EU's rolle ift. at udfase brugen af problematiske pesticider i Danmark og EU.

DØR er medlem af 'Partnerskab for vidensopbygning om virkemidler og arealregulering' under Landbrugsstyrelsen, hvor vi deltager i dialog om nye virkemiddelkataloger for kvælstof og fosfor. Vi har desuden bidraget til flere dialogmøder om den nye reform af EU's landbrugspolitik. Og DØR har deltaget i Regeringens Bioøkonomipanel, hvor vi bl.a. har arbejdet med proteinerstatninger ift. sojaimport fra Sydamerika.

Kemi, plastik og cirkulær økonomi

Vi har gennem det seneste år oplevet en stigning i interessen for skadelige kemikalier, plastik og cirkulær økonomi. Interesseniveauet er blevet løftet af historier om skadelige kemikalier i børnelegetøj og i landets institutioner, samt det faktum at 2018 var året, hvor regeringen både lancerede en strategi for cirkulær økonomi og en plasthandlingsplan.

DØR har gennem projekter med fokus på plastik, reparation og indeklima (herunder skadelige kemikalier) i daginstitutioner sat et godt aftryk på disse dagsordner. Vi har bl.a. været medforfattere på et fælles indspil til regeringens plasthandlingsplan, formidlet viden om processerne for udvikling af ny regulering i EU, lanceret en rapport om indeklima (herunder kemikalieniveauet) i landets daginstitutioner og været medarrangør på en udstilling om plastik i Industriens hus. DØR har også siddet med i en række udvalg og følgegrupper under Miljø- og Fødevarerministeriet.

I august modtog vi sammen med de øvrige projektpartnere National Energy Globe Award for projektet Plastfrit hav. ▼

Ren luft

Luftforurening fra transport-, landbrugs- og energisektoren er fortsat et af de helt store miljøproblemer i Danmark. Det er desværre også et område, hvor reguleringen er for lempelig.

Derfor har vi gennem det seneste år fortsat vores målrettede arbejde for at nedbringe luftforureningen, der er det mest helbredsskadelige miljøproblem. Vores aktiviteter har primært været fokuseret på at nedbringe luftforureningen fra vejtrafik, brændefyring og skibe. Indeklimaforurening og arbejdsmiljø fylder dog fortsat mere.

Vores arbejde har hovedsageligt haft internationalt fokus i EU og FN, da luftforurening er grænseoverskridende, og international regulering derfor er afgørende. Men vi har også gennemført en række medieaktiviteter, borgermøder m.v. i Danmark.

Af særlige aktiviteter kan nævnes målinger af luftforurening fra krydstogtskibe i Grønland i sommeren 2018, hvor målingerne fik stor medieopmærksomhed og var medvirkende til, at Grønlands selvstyre nu støtter et forbud mod tung bunkerolie i Arktis.

Vi arbejder målrettet på at påvirke politikere til at indføre miljøzoner med strengere krav partikelforening. Her fortæller seniorrådgiver Kåre Press-Kristensen om foreningsniveauet på H.C. Andersens boulevard til Rasmus Nordquist (Å) og Kim Kristiansen (DF) i DR's Langt fra Borgen (august 2018)

Tværgående indsatser

Det Økologiske Råd har som mål at se på tværs af den grønne dagsorden og finde løsninger med blik for helheden. Derfor har vi også det seneste år forsøgt at komme til bunds og sætte fokus på de dilemmaer og afvejninger vi står overfor, når vi skal finde de bedste grønne løsninger.

Konkret har vi i 2018 arbejdet med et stort projekt om indeklima i daginstitutioner, hvor vi bl.a. har kigget på både kemikalieniveauer, luftforurening, CO₂-niveauer og radon. Resultaterne har opnået stor opmærksomhed, og vil uden tvivl medvirke til et bedre miljø for mange fremtidige institutionsbørn. Vi har også været tovholder på et projekt om bæredygtig og grøn omstilling i Helsingør, i samarbejde med 3 andre byer i UK, Sydafrika og Canada. Projektet omhandler både klima, miljø og sociale udfordringer og skal medvirke til at kommunen, virksomheder og borgergrupper arbejder konstruktivt med bæredygtig omstilling.

Skadelige kemikalier bør ikke indgå som del af børns hverdag. Det lykkedes os i foråret 2019 at få emnet højt på dagsordenen efter at vi offentliggjorde et studie om indeklima i daginstitutioner. Her ses kemikaliepolitisk medarbejder Lone Mikkelsen i TV-avisen (marts 2019)

PERSPEKTIV / INSPIRATION / DYBDE

global økologi

DET ØKOLOGISKE RÅDS MAGASIN

for et bæredygtigt samfund

SOMMER 2018

FOKUS

KURSEN ER SAT MOD SKOV OG SPÅNER

Danmark satser på træ fra udlandet som en del af pakken med vedvarende energi. Men skader det i virkeligheden klimaet og de skove, vi henter træet fra? Side 12

ILDSJÆL TRÆDER TILBAGE

Christian Ege ser tilbage på 21 år i spidsen for Det Økologiske Råd.

Side 4

DE UUNDVÆRLIGE BIER

Forfatter og biforsker tager slaget for de truede bier.

Side 6

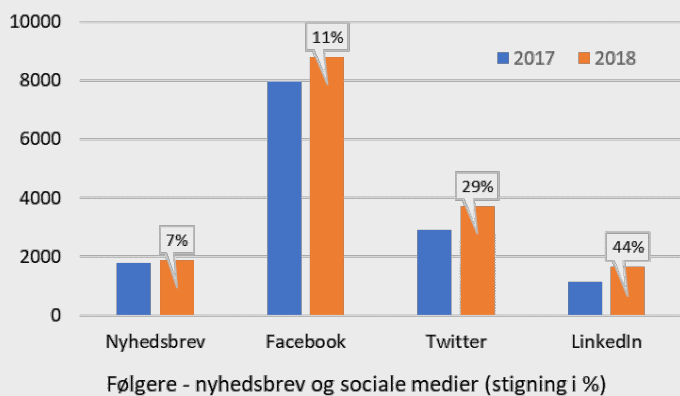
ET SIDSTE ÅNDEHUL

Beirut's indbyggere risikerer at blive afskåret fra deres kyst.

Side 10

Kommunikation og gennemslagskraft

Det Økologiske Råd har løbende formidlet viden, holdninger og resultater gennem alle vores kommunikationskanaler. Det er det seneste år blevet til en lang række kommentarer og debatindlæg, TV- og radiooptrædener og artikler, nyheder, m.m. på vores egne kommunikationskanaler (hjemmeside og nyhedsbrev) og på sociale medier.

Der har fra 2017 til 2018 være en stigning i omtaler og eksponering:

- Omtaler i skrevne/net-medier: 1348 (14 pct. stigning ift. 2017)
- Stigning i følgere – nyhedsbrev og sociale medier (se figur)
- God eksponering i TV/radio (ikke kvantificeret)

Global Økologi

Det Økologiske Råds medlemsmagasin, Global Økologi, har fundet sin form efter omstruktureringen i 2016 og udkom i to numre i 2018.

Magasinerne indeholder en række artikler om vores eget arbejde og om andre emner på klima- og miljøområdet.

Sommernummeret satte bl.a. fokus på udfordringerne i den massive danske brug af biomasse i energisektoren. Vinternummerets tema var landbrugets anvendelse af fosfor og de muligheder der er for at skabe et mere bæredygtigt fosforkredsløb.

Udvikling af Det Økologiske Råd

Det Økologiske Råd er godt placeret i den grønne, danske NGO-verden. Gennem en dyb faglig tilgang, et sundt helhedsperspektiv på den grønne dagsorden og en respektfuld og dialogorienteret tilgang har vi opbygget et godt netværk og bliver anset som en seriøs samarbejdspartner og debattør.

Det er desværre ikke garanteret, at dette er nok til at sikre rådets fortsatte virke på det nuværende aktivitetsniveau. Der er stor konkurrence om bevillingerne og særligt de større langsigtede basisbevillinger er vanskelige at opnå. I den sammenhæng er rådet godt stillet frem til udgangen af 2020, men det kan derefter blive vanskeligt at sikre en fornuftig økonomi.

Det øgede folkelige fokus på klima- og miljødagsordenen er en positiv udvikling, der giver nye muligheder for en organisation som DØR. Det kan dog også være en udfordring, idet flere andre gode kræfter må forventes at ville arbejde mere fokuseret på at tiltrække sig opmærksomheden. Det er ambitionen at DØR skal ride med på toppen den grønne bølge og ikke drukne i den.

Det er på baggrund af disse udfordringer, at bestyrelsen i 2018 har sat en udviklingsproces i gang. Der er med forslaget til vedtægtsændringer på generalforsamlingen 2019 lagt op til en ændring af organisationens struktur, med en fokusering af bestyrelsesarbejdet således, at der bliver bedre tid og kommer større fokus på DØRs strategiske sigte, økonomien og kommunikation. Samtidig er der lagt op til oprettelse af et fagligt råd (advisory board), som har bedre tid og bredere indsigt i det faglige og politiske bevægelser i Danmark og internationalt og dermed bedre kan rådgive og støtte DØRs fagligt baserede arbejde. Der arbejdes også med en ny kernefortælling og en re-branding af DØR, med henblik på både at skaffe flere medlemmer og støtter af organisationens arbejde samt en klarere formidling omkring sekretariatets succesfulde projektarbejde, der skal øge chancerne for at opnå bevillinger. Arbejdet er begyndt i 2018 og vil det kommende år være et helt centralt fokusområde for sekretariatet og den bestyrelse, der vælges på generalforsamlingen i april 2019.

